

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

1.1. Indholdet af lovforslaget

Lovforslaget om ændring af lov om social service og lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling består af tre dele. For det første en udvidelse af anvendelsesområdet af de såkaldte børneregler. For det andet en forbedring af mulighederne for at fastholde gravide stofmisbrugere i behandling under graviditeten. Og endelig indførelse af en klar ret for børn og unge til selv at medbringe en bisidder til møder med kommunen. Helt overordnet har lovforslaget til formål at forbedre indsatsen over for de mest udsatte børn, unge og familier. Dels ved at styrke den meget tidlige indsats – indsatsen under graviditeten. Dels ved at styrke børn og unges retssikkerhed ved at give dem ret til selv at medbringe en bisidder.

1.2. Ændring af anvendelsesområdet for reglerne om særlig støtte til børn og unge

Som nævnt foreslås det som det første at ændre anvendelsesområdet for de såkaldte børneregler, så de kan bruges, allerede når kommende forældre venter barn. Som det bl.a. fremgår af Socialforskningsinstituttets undersøgelse »Børnesager« fra 2002 af Else Christensen og Tine Egelund peger forskningen på, at en tidlig indsats er afgørende, hvis man skal sikre en effektiv hjælp til udsatte familier. Formålet med denne lovændring er i tråd hermed: at sikre den tidligst mulige indsats for børn og deres forældre, hvor der på grund af de vordende forældres situation er en overvejende sandsynlighed for, at der vil være behov for hjælpeforanstaltninger til familien umiddelbart efter, at barnet er født.

Det foreslås, at det bliver muligt at anvende en række af de handlemuligheder, der eksisterer for børn og unge i reglerne om særlig støtte, over for vordende forældre, der har problemer af en karakter, der er af betydning for det ufødte barns sundhed og trivsel både før fødslen og efter fødslen. Ændringerne omfatter

blandt andet tilsyn, underretningsforpligtelse, undersøgelse af forholdene i hjemmet samt iværksættelse af visse foranstaltningstyper.

Den hidtidige retstilstand efter reglerne om særlig støtte til børn og unge i lov om social service har været, at kommunen ikke kan iværksætte en undersøgelse eller foranstaltninger efter de såkaldte børneregler, før barnet var født. Det har dog været muligt at yde visse former for støtte efter voksenreglerne i lov om social service og efter sundhedsloven, men her har mulighederne primært været samtaler og misbrugsbehandling. Der er dog flere situationer, hvor anvendelsen af de såkaldte børneregler vurderes at kunne være hensigtsmæssig.

Der er dels de situationer, hvor der er behov for, at der tilbydes støtte til en familie umiddelbart efter, at et barn er blevet født. Det kan f.eks. være nødvendigt at anbringe et barn direkte fra fødegangen. I de tilfælde vil det være formålstjenligt, hvis man allerede inden fødslen kan foretage en undersøgelse af forholdene i hjemmet og familien, så der fra starten er et kvalificeret grundlag for at vælge hvilken foranstaltning, der skal sættes i værk. Det foreslås derfor at gøre det muligt at gennemføre en undersøgelse efter servicelovens § 50, allerede før barnet er født.

Derudover kan det i visse situationer være relevant at iværksætte foranstaltninger over for familien, før barnet er født. Fødslen af et barn indebærer en stor omvæltning for alle familier. Hvis forældrene befinder sig i en udsat situation på grund af depression, misbrugsproblemer eller andet, kan det være svært at overskue at tage imod hjælp, når først barnet er kommet til verden og kræver ens opmærksomhed. Derfor er det væsentligt, at man kan tilbyde målrettede foranstaltninger på et tidligt tidspunkt. Eksempelvis kan det for nogle udsatte familier være en fordel, at der sættes ind med rådgivning, forældrekurser og lignende, så der allerede før fødslen kan arbejdes på at forbedre forældrekvænen. Det foreslås derfor, at kommunen får adgang til at hjælpe de vordende forældre med at forberede sig på forældrerollen ved at tilbyde forskellige behandlingstilbud, som f.eks. pædagogisk eller prak-